

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 228.804 van 20 oktober 2014
in de zaak A. 213.971/IX-8512**

In zake: Emma COOREMAN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Hilde Minnen
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Ballaarstraat 69-71 bus 5
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VLAAMSE GEMEENSCHAP
die woonplaats kiest bij
de juridische cel van de afdeling Managementondersteunende
Diensten van het ministerie van Onderwijs en Vorming
gevestigd te 1210 Brussel
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 11 oktober 2014, strekt tot de
schorsing van de tenuitvoerlegging, bij uiterst dringende noodzakelijkheid, van:

“1. [d]e beslissing van de examencommissie dd. 4 september 2014
waarbij [Emma Cooreman] niet geslaagd werd verklaard voor het
toelatingsexamen arts en tandarts [...]

2. [d]e beslissing van de examencommissie tot verwijdering van drie
vragen (chemie 7; stilleestekst 27 & 60) uit de beoordeling van het
ingangsexamen zoals meegedeeld op de website van [de Vlaamse
overheid] dd. 26 september 2014 [...]

3. [d]e beslissing van de coördinator Toegangsexamen arts en tandarts
van 10 oktober 2014 tot bevestiging van de beslissing dat [Emma
Cooreman] niet geslaagd is voor het toelatingsexamen.”

2. *In fine* van haar verzoekschrift vraagt verzoekster dat aan de verwerende partij zou worden opgelegd om op zeer korte termijn opnieuw samen te komen teneinde een nieuwe beslissing te nemen.

II. Verloop van de rechtspleging

3. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 16 oktober 2014, om 15.00 uur.

Staatsraad Bert Thys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hilde Minnen, die verschijnt voor de verzoekende partij en adjunct van de directeur Erik Moncarey, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

4.1. Verzoekster neemt op 26 augustus 2014 deel aan het toelatingsexamen, georganiseerd door de Vlaamse overheid, voor de opleidingen van arts en tandarts.

Dat examen omvat twee gedeelten: vooreerst ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’, namelijk de vakken biologie, fysica, scheikunde en

wiskunde, en voorts ‘informatie verwerven en verwerken’ betreffende thema’s die aansluiten bij de beroepspraktijk van artsen of tandartsen (artikel II.187, § 1, Codex Hoger Onderwijs).

Om te slagen voor dat examen moet de kandidaat ten minste 10 op 20 punten behalen voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’, ten minste 10 op 20 punten voor het examengedeelte ‘informatie verwerven en verwerken’ en ten minste 22 op 40 punten voor beide examengedeelten samen (artikel II.187, § 2, 5°, Codex Hoger Onderwijs).

De examencommissie past een giscorrectie toe. Een juist antwoord levert positieve punten op; een fout antwoord levert negatieve punten op (- 1/3de punt); geen antwoord levert nul punten op.

4.2. Met een e-mailbericht van 4 september 2014 wordt verzoekster door de verwerende partij ervan in kennis gesteld dat de examencommissie op 29 augustus 2014 heeft vastgesteld dat zij, na deliberatie, 9,3 op 20 punten behaalde voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’, 13,2 op 20 punten voor het examengedeelte ‘informatie verwerven en verwerken’ en 22,5 op 40 punten voor beide examengedeelten samen. Het besluit luidt dat de examencommissie verzoekster niet-geslaagd heeft verklaard.

Wat het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’ betreft, behaalt verzoekster meer dan de helft van de punten voor de onderdelen ‘biologie’, ‘fysica’ en ‘wiskunde’, maar behaalt zij 0,56 op 5 punten voor het onderdeel ‘chemie’.

584 kandidaten slagen wel voor het toelatingsexamen.

4.3. Op 15 september 2014 maakt verzoekster gebruik van de mogelijkheid om haar examen in te kijken. Zij blijkt onder meer op vraag 7 van het onderdeel ‘chemie’ een antwoord te hebben gegeven dat door de

examencommissie als foutief is aangerekend en waarvoor bijgevolg 1/3de punt in mindering is gebracht.

4.4. Blijkens een bericht van 27 september 2014 op de website van Onderwijs Vlaanderen verklaarde de examencommissie, na schrapping van de vragen ‘chemie 7’ en ‘stilleestekst 27 & 60’, bijkomend nog tachtig kandidaten geslaagd.

Dit bericht luidt als volgt:

“Naar aanleiding van de inzagemomenten van de kandidaten stelde de examencommissie eind september [...] vast dat er een interpretatieprobleem met drie vragen (chemie 7; stilleestekst 27 & 60) mogelijk is. Conform het reglement heeft de examencommissie besloten deze vragen te verwijderen.

De examencommissie heeft daarna het resultaat van alle kandidaten van de augustussessie 2014 opnieuw grondig herbekeken. Na verwijdering van de vragen en na herdeliberatie verklaarde de examencommissie 80 bijkomende kandidaten geslaagd. Al deze bijkomende geslaagden werden reeds door de examencommissie per e-mail op de hoogte gebracht.”

De bedoelde nieuwe beslissing van de examencommissie dateert van 26 september 2014.

Verzoekster van haar kant verneemt vanwege de verwerende partij niets over het resultaat van de nieuwe deliberatie van de examencommissie over haar examen.

4.5. Met een aangetekende brief van 7 oktober 2014 richten de ouders van verzoekster zich tot de voorzitter van de examencommissie.

Zij zetten daarbij uiteen, samengevat, dat zij gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid tot inzage en feedback wat vraag 7 van het onderdeel ‘chemie’ betreft, dat zij zich vervolgens hebben neergelegd bij de zaak, maar dat dit veranderd is toen zij via de media hadden vernomen dat vraag 7 van het

‡CAKOPBAEE-BBHFAEV‡

onderdeel ‘chemie’ was geschrapt, dat door die schrapping het cijfer van verzoekster voor het eerste examengedeelte wel is gestegen, maar dat gebleken is dat het antwoord van verzoekster op die vraag óók juist was, zodat haar méér toekomt dan alleen een neutralisering van de vraag.

Zij stellen voorts:

“Door deze vraag te schrappen na het eerst bekend maken van de punten, zijn er ook sowieso studenten, die na het schrappen van de vraag, niet meer geslaagd zijn omwille van het weglaten van een vraag die zij (zogezegd) correct beantwoordden, maar die nu niet meer telt. Zij krijgen echter wel de kans de studie van hun keuze aan te vatten.

Terwijl er tijdens de eerste deliberatie (voor het bekend maken van de punten) ook vragen wegvielen die mijn dochter ook correct beantwoordde en waarvoor ze geen punten kreeg. Dit zijn blijkbaar de spelregels.

Het punt dat wij willen maken is dat niet alle studenten gelijke kansen kregen om te slagen op het examen dit jaar. Dit is ons inziens ontoelaatbaar!

De enige juiste beslissing in dit geval is goedkeuren van beide antwoorden en elke student die één van beide mogelijke antwoorden gaf een punt toe te kennen. Op die manier hebben alle studenten gelijke kansen op het halen van hun attest ‘geslaagd’.

Wij zouden er dan ook ten stelligste op willen aandringen om de puntentelling te herzien.”

4.6. Met een e-mail van 9 oktober 2014 brengt de moeder van verzoekster in herinnering dat “[zij] niet akkoord gaan met de laatste ‘deliberatieronde’ die [zij] 27 september vernamen via de media”.

4.7. Op 10 oktober 2014 ontvangt de moeder van verzoekster het volgende e-mailbericht vanwege de coördinator ‘toelatingsexamen arts en tandarts’:

“Binnen de deliberatiecommissie hanteert men de spelregels van het examenreglement. In dit reglement is ruimte voorzien voor een grondige itemanalyse. Volgens Art. 20. § 3. van het Besluit van de Vlaamse Regering (2001) kan de examencommissie na itemanalyse en bij een manifest slechte itemresponse besluiten tot het verwijderen van de positieve en negatieve punten van dit item in de scores van alle kandidaten. Zij werkt hier volledig binnen de grenzen van het geldende

examenreglement, dat u kan consulteren op de website (<http://ond.vlaanderen.be/toelatingsexamen/examenreglement.htm>).

In vele professionele omgevingen waar grootschalige examens opgezet worden die gebaseerd zijn op ‘multiple choice’ wordt de respons op deze manier geanalyseerd met het oog op het verbeteren van de examenkwaliteit. Op het schrappen van vragen en correcte puntenberekening wordt niet teruggekomen. Een correct antwoord op een vraag die niet-valide blijkt bestaat ook niet. De vraag open laten is even juist of onjuist als de vraag (proberen te) beantwoorden. Er worden dus geen antwoorden op verwijderde vragen meegeteld.

Bij de deliberatie tijdens de buitengewone vergadering van 26 september besliste de commissie op basis van het vertrouwensbeginsel dat de deelnemers die eerder geslaagd werden verklaard, dit resultaat blijven behouden.

Het vertrouwensbeginsel is een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dat stelt dat de door de overheid opgewekte gerechtvaardigde verwachtingen van de kandidaten in de regel moeten worden gehonoreerd. Wanneer de overheid aan een kandidaat meedeelt dat deze zich mag inschrijven voor de studierichting geneeskunde, en er is niets wat er op wijst dat de overheid fouten heeft gemaakt bij deze beslissing, dan mag de burger er rechtmatig van uitgaan dat deze beslissing correct is.

Het vertrouwensbeginsel vormt bovendien het objectief criterium dat een gerechtvaardigd onderscheid uitmaakt tussen enerzijds de studenten die voor de buitengewone vergadering geslaagd zouden zijn geweest en de studenten die na de buitengewone vergadering geslaagd zijn. Hierdoor kan er bijgevolg geen sprake zijn van een inbreuk op het gelijkheidsbeginsel.

U zal dit antwoord ook via aangetekende zending ontvangen.”

Bij brief van dezelfde datum wordt door de voornoemde coördinator, in opdracht van de voorzitter van de examencommissie, letterlijk dezelfde informatie per post naar de ouders van verzoekster gezonden.

IV. Nadere precisering van het voorwerp van de vordering

5. Verzoekster vermeldt als eerste voorwerp van haar vordering: “[d]e beslissing van de examencommissie dd. 4 september 2014 waarbij [zij] niet geslaagd werd verklaard voor het toelatingsexamen arts en tandarts”.

Zoals blijkt uit de uiteenzetting van de feitelijke gegevens *sub* 4.2, beoogt verzoekster hiermee de beslissing van de examencommissie die op 29 augustus 2014 is genomen, waarbij zij niet-geslaagd wordt verklaard voor het

‡CAKOPBAEE-BBHFAEV‡

toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts en die haar op 4 september 2014 is meegedeeld.

6. Verzoekster vermeldt als tweede voorwerp van haar vordering: “[d]e beslissing van de examencommissie tot verwijdering van drie vragen (chemie 7; stilleestekst 27 & 60) uit de beoordeling van het ingangsexamen zoals meegedeeld op de website van [de Vlaamse overheid] dd. 26 september 2014”.

Uit de nadere uiteenzetting van het verzoekschrift en in het bijzonder van de aangevoerde middelen kan op het eerste gezicht worden afgeleid dat verzoekster met dit voorwerp van haar vordering de schorsing van de tenuitvoerlegging beoogt van de beslissing van de examencommissie van 26 september 2014 voor zover zij daarbij, na de schrapping van de voormelde vragen en een nieuwe beoordeling van haar resultaat, andermaal niet-geslaagd wordt bevonden voor het toelatingsexamen.

7. Verzoekster vermeldt als derde voorwerp van haar vordering: “[d]e beslissing van de coördinator Toegangsexamen arts en tandarts van 10 oktober 2014 tot bevestiging van de beslissing dat [zij] niet geslaagd is voor het toelatingsexamen”.

Verzoekster onderkent aldus in het e-mailbericht van 10 oktober 2014 de eindbeslissing over het door haar op 7 oktober 2014 ingediende bezwaar.

V. Ontvankelijkheid van de vordering

8. Alleen bestuurlijke beslissingen die in laatste aanleg zijn genomen, kunnen het voorwerp uitmaken van een beroep tot nietigverklaring of een vordering tot schorsing, al dan niet bij uiterst dringende noodzakelijkheid, bij de Raad van State.

9. In de voorliggende zaak lijkt de beslissing van de examencommissie van 29 augustus 2014 waarbij verzoekster niet-geslaagd wordt verklaard voor het toelatingsexamen, niet als een dergelijke beslissing te mogen worden beschouwd, aangezien de examencommissie tijdens een buitengewone vergadering op 26 september 2014, nadat werd besloten drie examenvragen niet in aanmerking te nemen, het resultaat van de niet-geslaagden, onder wie verzoekster, op het examen opnieuw heeft beoordeeld, aanpassingen heeft aangebracht aan de toegekende punten en daarbij andermaal tot de bevinding is gekomen dat verzoekster niet geslaagd is voor het examen.

In de huidige stand van de rechtspleging moet dan ook worden vastgesteld, zo nodig ambtshalve, dat de tweede bestreden beslissing in de plaats is gekomen van de eerste bestreden beslissing en deze als het ware heeft opgeslorpt.

De vordering is derhalve *prima facie* niet ontvankelijk voor zover ze gericht is tegen de eerste bestreden beslissing.

De zo-even gedane vaststelling impliceert ook dat de exceptie die door de verwerende partij in haar nota wordt opgeworpen, namelijk dat de vordering “laattijdig” is omdat de rechtssituatie van verzoekster al met de eerste bestreden beslissing definitief werd geregeld, feitelijke grondslag mist.

10. De tweede bestreden beslissing lijkt evenmin een definitieve beslissing te zijn.

Artikel 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001 ‘houdende nadere regels met betrekking tot het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts’ bepaalt immers:

“Materiële vergissingen of onregelmatigheden die de geldigheid van de beslissingen van de examencommissie in het gedrang kunnen brengen, moeten binnen de dertig kalenderdagen na de verzendingsdatum van de individuele uitslagen aan de voorzitter aangetekend meegedeeld worden. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst van een dergelijke

mededeling, roept de voorzitter de examencommissie in een buitengewone vergadering bijeen. De examencommissie kan geldig beslissen over de te nemen maatregelen indien ten minste vijf stemgerechtigde leden aanwezig zijn, de voorzitter inbegrepen.”

Deze bepaling lijkt een administratieve beroepsmogelijkheid te organiseren tegen de beslissingen van de examencommissie, onder meer wanneer onregelmatigheden worden aangevoerd die de geldigheid van de beslissingen van de examencommissie in het gedrang kunnen brengen.

Deze administratieve beroepsmogelijkheid dient te worden uitgeput vooraleer een ontvankelijk beroep bij de Raad van State kan worden ingesteld.

In dit geval moet verzoekster geacht worden – niettegenstaande zij door de verwerende partij nooit in kennis lijkt te zijn gesteld van de bedoelde administratieve beroepsmogelijkheid – dit beroep te hebben ingesteld bij haar aangetekend schrijven van 7 oktober 2014 waarbij zij laat gelden dat het door haar gegeven antwoord op vraag 7 van het onderdeel ‘chemie’ een juist antwoord was, dat de schrapping van de vraag tot gevolg heeft dat zij geen gelijke kans krijgt in vergelijking met sommige geslaagden die deze vraag zogezegd correct (anders) beantwoordden en die, niettegenstaande die vraag nu niet meer meetelt, toch de kans krijgen de studie van hun keuze aan te vatten en dat de enige juiste beslissing in dit geval erin bestaat beide antwoorden goed te keuren en elke student die één van beide mogelijke antwoorden gaf een punt toe te kennen. Verzoekster dringt daarbij aan op een herziening van de puntentelling.

In tegenstelling tot wat de verwerende partij in haar nota lijkt aan te nemen, voert verzoeksters beroep aldus een onregelmatigheid aan die de geldigheid van de beslissing die de examencommissie ten aanzien van haar heeft genomen, in het gedrang zou kunnen brengen.

Overeenkomstig artikel 27 van het genoemde besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001 dient de voorzitter van de examencommissie, binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van de mededeling van de onregelmatigheid, deze commissie in een buitengewone vergadering bijeen te roepen, die vervolgens kan beslissen over de te nemen maatregelen.

In casu blijkt uit niets dat de examencommissie reeds zou zijn bijeengeroepen met het oog op de behandeling van verzoeksters beroep van 7 oktober 2014, laat staan dat deze commissie over dat beroep reeds zou hebben beraadslaagd en een beslissing genomen.

Bijgevolg moet worden besloten – alweer zo nodig ambtshalve – dat nog geen definitieve beslissing van de examencommissie over het resultaat van verzoekster op het toelatingsexamen voorligt, zodat de voorliggende vordering voorbarig is, nu een eindbeslissing van de examencommissie dient te worden afgewacht.

11. Het voorgaande zou een reden moeten zijn om de vordering te verwerpen. Het neemt evenwel niet weg dat het e-mailbericht en de brief van 10 oktober 2014 van de coördinator ‘toelatingsexamen arts en tandarts’ aan de ouders van verzoekster er blijk van geven dat voor de verwerende partij verzoeksters bezwaar afgehandeld is zonder dat de examencommissie nog in een buitengewone vergadering zal bijeenkomen en dat de beslissing dat verzoekster niet geslaagd is, wordt bevestigd.

Die laatstgenoemde vaststelling botst onmiskenbaar met de zo-even vermelde reglementaire verplichting voor de examencommissie om over verzoeksters beroep alsnog uitspraak te doen.

Voor de duidelijkheid van het rechtsverkeer acht de Raad van State het daarom gerechtvaardigd dat de schorsing van de tenuitvoerlegging bij

uiterst dringende noodzakelijkheid van de derde bestreden beslissing wordt bevolen. Die schorsing mag worden verondersteld de verwerende partij ertoe aan te zetten de zaak niet op haar beloop te laten maar in het licht van het recht van verzoekster op een regelmatige en vaststaande eindbeslissing, het bezwaar van verzoekster binnen de door artikel 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001 voorgeschreven termijn te doen behandelen door de examencommissie.

12. Aangezien de voormelde reglementaire termijn nog loopt en de examencommissie die vermog te benutten, is er geen reden om, zoals verzoekster *in fine* van haar verzoekschrift vraagt, uitdrukkelijk de verplichting op te leggen om op zeer korte termijn opnieuw samen te komen teneinde een nieuwe beslissing te nemen.

Overigens laat niets aanzien – en beweert verzoekster ook niet – dat zij te vrezen heeft dat de examencommissie na kennis te hebben genomen van het onderhavige arrest haar zaak niet met de vereiste spoed opnieuw zal behandelen, namelijk binnen de door artikel 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001 voorgeschreven termijn.

VI. Kosten

13. Wat de vraag van verzoekster betreft om de kosten van de vordering, met inbegrip van een rechtsplegingsvergoeding, ten laste van de verwerende partij te leggen, zij eraan herinnerd dat de bijdrage in de betaling van de kosten, inbegrepen de rechtsplegingsvergoeding, wordt bepaald in het arrest waarin uitspraak wordt gedaan over het beroep tot nietigverklaring of, bij afwezigheid van een dergelijk beroep, in het arrest waarbij de bevolen schorsing wordt opgeheven.

BESLISSING

1. De Raad van State beveelt de schorsing van de tenuitvoerlegging, bij uiterst dringende noodzakelijkheid, van de beslissing van de coördinator ‘toelatingsexamen arts en tandarts’ van 10 oktober 2014 houdende de bevestiging dat Emma Cooreman niet geslaagd is voor het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts.

2. De Raad van State verwerpt de vordering voor het overige.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 20 oktober 2014, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Bert Thys, staatsraad, wnd. voorzitter,
bijgestaan door

Tiny Temmerman, griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Bert Thys